

Sayragul Sauytbay & Alexandra Cavelius

AVAIN- TODISTAJA

Pako Kiinan nykypäivän
keskitysleireiltä

TAMMI

Sayragul Sauytbay & Alexandra Cavelius

AVAINTODISTAJA

PAKO KIINAN NYKYPÄIVÄN
KESKITYSLEIREILTÄ

SUOMENTANUT JUKKA-PEKKA PAJUNEN

TAMMI

HELSINKI

COPYRIGHT © 2020 EUROPA VERLAG AG, ZÜRICH

SUOMENKIELINEN LAITOS © JUKKA-PEKKA PAJUNEN JA TAMMI 2022

TAMMI ON OSA WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖTÄ

KUVAT SAYRAGUL SAUYTBAYN YKSITYISKOKOELMASTA, ELLEI TOISIN MAINITA.

KARTAT: WIKITRAVEL (ETUESILEHTI), MERCATOR INSTITUTE FOR
CHINA STUDIES (MERIC) (TAKAESILEHTI).

ISBN 978-952-04-3526-4

PAINETTU EU:SSA

Sydämelliset kiitokset

Yhdistyneiden kansakuntien ihmisoikeusjärjestö,
Ruotsin hallitus ja kansalaiset,
ihmiset Kazakstanissa,
Saksan liittotasavallan hallitus,
kazakstanilainen järjestö ”Atajurt”,
kaikki kansainväliset lehdet, jotka ovat seuranneet tapaustani,
eri maiden radio- ja televisioasemat,
kaikkien eri tiedotusvälineiden toimittajat,
kazakstanilainen tv-asema Free Asia Television.

Sayragul Sauytbay

SISÄLLYS

LUKU 1. MENNEISYYDEN AAVEET.....	9
LUKU 2. KIINALAISTEN INVAASIOSTA JA MUKANAAN TUOMASTA TUHOSTA HUOLIMATTA: UNELMA IHANASTA TULEVAISUUDESTA VOIMAKKAAN TALOUSKASVUN VALLITESSA.....	25
LUKU 3. TEIPPI SUUN EDESSÄ	103
LUKU 4. PAHEMPAA KUIN HULLUJENHUONEELLA: MAAILMAN SUURIN VALVONTAVALTIO	149
LUKU 5. TÄYDELLINEN KONTROLLI: KUULUSTELU JA RAISKAUS.....	167
LUKU 6. LEIRI: SELVIYTYMINEN HELVETISSÄ	193
LUKU 7. ”PAREMPI KUOLLA PAKOMATKALLA KUIN LEIRILLÄ”	247
LUKU 8. KAZAKSTAN: PEKING PUUTTUU NAAPURIMAIKEN ASIOIHIN	281
LUKU 9. MAAILMAA ON VAROITETTAVA!.....	309
TEKIJÖISTÄ.....	336

LUKU 1.

MENNEISYYDEN
AAVEET

Rukoilevat naiset yössä

Itkevät tytöt kokoontuvat joka yö vuoteeni ympärille. Heidän tummat silmänsä toljottavat ammollaan, heidän päänsä on ajeltu kaljuiksi. ”Pelasta meidät!” he anovat, ”ole kiltti ja pelasta meidät!” Kaikissa niissä maailman kolkissa, joissa mielivalta hallitsee, naisten asema on kaikkein surkein. Meidät on niin helppoa tukahduttaa voimattomuuden, häpeän ja syyllisyyden demoneilla. Meidän naisten ei kuitenkaan ole syytä hävetä haavoja, jotka miehet ovat meihin viiltäneet. Yritän nousta, mutta jäänkin makaamaan kuin kuollut.

Siitä lähtien kun olin ollut rangaistusleirillä, minun on toisinaan ollut vaikea päästä ylös vuoteesta. Se on seurausta siitä, että minun piti leirillä nukkua pitkään kylmällä betonilattialla. Jäseniä ja niveliä kalvaa reuma. Aiemmin olin terve kuin pukki, mutta nyt 43-vuotiaana olen sairas nainen. Heti kun nukahdan rauhattomasti muutamaksi hetkeksi, painajaiset pakottavat minut taas hereille.

Yksikään korkeiden piikkilanka-aitojen taakse joutuneista naisista, lapsista, miehistä ja vanhuksista ei ole syyllistynyt mihinkään muuhun rikokseen kuin että sattuiivat syntymään Kiinan luoteisimmassa provinssissa kazakeiksi, uiguureiksi tai muiden muslimikansojen jäseniksi. Ja koska heillä on muslimien nimiä kuten Fatima tai Hussein.

Minun nimeni on Sayragul Sauytbay. Olen naimisissa, johdin ennen vangitsemista viittä lasten päiväkotia ja esi-koulua, ja rakastan perhettäni enemmän kuin mitään muuta. Olemme kotoisin Kiinan luoteisprovinssista, joka on pinta-alaltaan suurempi kuin Saksa, Ranska sekä Espanja yhteensä, ja sijaitsee linnuntietä vajaan 3 000 kilometrin päässä Pekinistä. Aluetta ympäröivät 7 000 metriin kohoavat vuorijonot ja maamme naapureita ovat Mongolia, Venäjä, Kazakstan,

Tadžikistan sekä Afganistan, Intia ja Pakistan. Täällä Kiina on lähimpänä Eurooppaa.

Jo muinaisista ajoista asti siellä on sijainnut alue, jota ovat asuttaneet enimmäkseen uiguurit, mutta alueella elää myös muiden kansojen edustajia kuten mongoleja, kirgiisejä, tataareita sekä kazakkeja, jotka muodostavat provinssin toiseksi suurimman kansanryhmän, johon minäkin kuulun. Meidän maamme nimi oli Itä-Turkestan aina siihen asti, kunnes Mao Zedongin johtama jättiläisnaapurivaltio Kiina vuonna 1949 anasti väkivalloin tämän strategisesti tärkeän ”lännen portin” ja nimesi sen uudelleen autonomiseksi Xinjiangin (”uudet rajat”) alueeksi. Meille se on kuitenkin edelleen Itä-Turkestan, esi-isiltämme peritty kotimaamme. Virallisesti Peking takaa meille itsenäisyyden, riippumattomuuden ja vapaan tahdon. Epävirallisesti hallitus kuitenkin kohtelee meitä kuin orjien asuttamaa siirtomaata.

Vuodesta 2016 provinssimme on muuttunut maailman suurimman valvontaa harjoittavan valtion osaseksi. Ulkomaisten asiantuntijoiden arvion mukaan yli 1200 rangaistusleirin verkosto kattaa nyttemmin koko provinssin, mutta entistä useammin saamme tietoja leireistä, jotka sijaitsevat maan alla. Omien arvioidemme mukaan noin kolme miljoonaa ihmistä on vangittu. Ilman oikeudenkäyntiä. Ilman että he olisivat tehneet mitään rikollista. Kyse on valtaisasta järjestelmästä, jonka päämäärä on kokonaisen kansan vangitseminen, eikä samanlaista ole nähty sitten kansallissosialismin kukistumisen.

Puoluekaaderit pakottivat minut vaikenemaan kaikesta, koska jouduin kokemaan Itä-Turkestanin helvetin ollessani johtavassa asemassa valtion virkailijana, sillä vaihtoehtona oli kuolema. Minun oli allekirjoitettava oma kuolemantuomioni. Kaikista esteistä huolimatta onnistuin kuitenkin lopulta

pakenemaan maailman suurimmasta ulkoilmavankilasta ja päädyin Ruotsiin.

Tapaukseni on epätavallinen, koska minun täytyi toimia opettajana yhdellä näistä rangaistusleireistä. Siten opin tuntemaan järjestelmän sisimmän ytimen, sen yksityiskohtaisesti suunnitellun ja byrokraattisesti johdetun koneiston, jonka ohjeistus tulee suoraan Pekingistä. Kyse ei ole ainoastaan järjestelmällisestä kidutuksesta, nöyryyttämisestä ja aivopesusta. Kyse on kokonaisen kansan tuhoon johtavasta toiminnasta.

Parhaillaankin suuret länsimaiset firmat tekevät tuottoisia kauppoja Luoteis-Kiinassa. Samanaikaisesti tuotantolaitosten läheisyydessä lapsia, naisia, miehiä, nuoria ja vanhoja on suljettu ahtaisiin koppeihin ja kidutettu sanoin kuvaamattomin tavoin.

Ihmisoikeusselvitysten mukaan joka kymmenes kotiseutuni muslimi on tätä nykyä vangittu. Voin vahvistaa nämä luvut oman kokemukseni perusteella. Olin itse leirillä, jossa oli 2 500 vankia. Tässä maakuntakeskuksessa, jonka nimi on Mongolkure, kiinaksi Zhaosu, elää noin 180 000 asukasta, ja siellä on lisäksi kaksi suurta vankilaa ja kolme muuta leiriä, jotka on sijoitettu vanhaan puoluekouluun ja hylättyihin rakennuksiin. Mikäli oletetaan, että vankeja on suurin piirtein saman verran, silloin niinkin pienellä alueella kuin kotimaakunnassani on vangittuna noin 20 000 ihmistä. Vangitsemiset koskettavat jo jokaista muslimiperhettä. Xinjiangissa ei asu enää ketään, joka ei olisi menettänyt useita sukulaisia.

Koska satelliittikuvien ja dokumentoitujen silminnäkijälausuntojen ja lopuksi jopa kiinalaisen tietojen paljastajan vuotamat ”China Cables” -asiakirjat tarjosivat murskaavia todisteita, Pekingin on viimein täytynyt myöntää leirien olemassaolo, vaikka pitkään kiistikin sen. Nyt Kiinan korkearvoiset poliitikot puhuvat kuitenkin kaunistellen ”ammatil-

lisista koulutuskeskuksista” ja näyttävät propagandaelokuvia tanssivista ja hymyilevistä opiskelijoista, jotka meikattuina ja hyvin puettuina käyvät oppitunneilla valoisissa, hyvin varustetuissa luokkahuoneissa, missä heitä ”koulutetaan uudelleen ja heistä tehdään parempia ihmisiä”. Hallitus levittää tietoja, joiden mukaan länsimaiset tiedotusvälineet ”levittävät vihamielisiä valheita”, ja kaikki ”opiskelijat” ovat paikalla vapaaehtoisesti, suurin osa on kuulemma jo päässyt kotiin.

Kun kuulen jotain tämänkaltaista, kysyn itseltäni, minne kaikki minun ystäväni, naapurini ja tuttavani ovat hävinneet. Miksei kukaan voi soittaa heille, jos he kerran ovat taas vapaalla jalalla? Ja mikäli todella on kyse ”ammattillisista koulutuskeskuksista”, kuten Pekingin hallitus itsepäisesti väittää, niin minkä vuoksi pikkulapset riistetään perheiltään ja koululuokistaan, ja lähetetään leirille? Miten niin nämä ”sisäoppilaitokset voivat ottaa vanhempien paikan”, kuten Kiinan kommunistinen puolue vaatii? Mitä tekemistä 84-vuotiaalla vanhuksella on tuollaisen uudelleenkoulutuksen kanssa? Mihin jo aikoinaan korkeasti koulutetut kirjailijat, professorit, liiketoimissaan menestyneet ja taiteilijat tarvitsevat ”jatkokoulutustoimenpiteitä” piikkilanka-aitojen takana?

Jos Itä-Turkestanissa joku levittää totuuksia näistä rangaistusleireistä, hänet leimataan ulkomaiseksi vakoojaksi, valehtelijaksi tai terroristiksi. Kiinan sensorit poistavat välittömästi netistä kaikki faktat, ja jos joku kuitenkin levittää niitä, hän häviää seuraavana päivänä jälkeäkään jättämättä. Heti kun länsimainen toimittajien delegaatio ilmoittaa vierailustaan Itä-Turkestantiin, kuten tapahtui syksyllä 2019, puoluetoverit muuttavat pikaisesti uudelleenkoulutusleirin tavalliseksi kouluksi.

Piikkilanka katoaa muureilta aivan kuten porttien edessä seisovat raskaasti aseistetut vartijatkin. Irtisanotut opettajat,

jotka olivat aiemmin joutuneet kadunlakaisijoiksi tai tehdastyöläisiksi, otetaan lehdistön vierailun ajaksi takaisin entisiin töihinsä. Uudet kazakki- ja uiguurilasten luokat muodostetaan nopeasti ja televisioon kuvataan eloisan värikkäitä kuvia.

Eräs ystävä, joka oli tuona aikana saanut vierailuluvan kotiseudulleni haudatakseen äitinsä, kertoi minulle, miten kaikkien opettajien ja koululaisten täytyi opetella ulkoa puoluetekstejä esitettäväksi lännestä saapuneille vieraille. Jos joku unohti sanankin tai edes pilkun, hänet lähetettiin leirille. Puoluevirkaileijoiden ohjeet olivat: ”Oppilaat, te ette saa kertoa, mitä viime vuosina on oikeasti tapahtunut. Te kerrotte, miten hyvä puolue on ja miten hyvä teidän elämänne on täällä...” Me olemme lapsuudesta asti tottuneet näihin Kiinan kommunistisen puolueen teatteriesityksiin ja huijauksiin.

Jos ajattelen menneisyyttäni, minua alkaa yököttää ja on pakko oksentaa aivan kuin minulla olisi loisia ruumiissani. Minun on sidottava päähäni huivi, koska minusta tuntuu, että muuten pää räjähtää. Ehkä se johtuu muistoista, tai ehkä kidutuksen jättämistä jäljistä. Vaikka kokemuksistani puhuminen tuottaa tuskaa, koen velvollisuudekseni varoittaa maailmaa. Samalla painotan voimakkaasti, etten syytä kiinalaisia ihmisiä näistä kammottavista rikoksista, vaan vastuun kantaa yksinomaan Pekingin hallitus sekä Kiinan kommunistinen puolue.

Silminnäkijänä jaan tietoni, jotka sain fasistisen järjestelmän sisältä. En tee sitä ainoastaan itseni vuoksi, vaan puhun keskitysleireillä istuvien sekä diktatuurin sisällä elämästään taistelevien puolesta. Ellei heitä suojella ajoissa, mahdollisuus on jo menetetty, sillä viimeisiä henkäyksiään ottava katoaa nopeammin kuin voimme edes kuvitella. Keskustan valtakunta tekee suunnitelmia vuosiksi eteenpäin. Se käyttää avoimen yhteiskunnan mahdollisuuksia tuhotakseen demo-

kratiat vähä vähältä. Olen kuitenkin omassa ruumiissani saanut kokea, mitä Pekingin kontrolloimassa hypermodernissa valvontaa harjoittavassa valtiossa eläminen merkitsee. Samanlaista valvontavaltiota ei ole maailmassa vielä koskaan aiemmin koettu.

Elämä ilman vapautta merkitsee, että joutuu juoksemaan helvetissä henkensä edestä.

Lähtö Ruotsista Saksaan

Tilanne oli erikoinen, kun hyvästelin perheeni Ruotsissa ja lähdin 10-vuotiaan poikani Ulagatin kanssa haastateltavaksi Saksaan. Keskustelujemme pohjalta toimittaja Alexandra Cavelius aikoi kirjoittaa kirjan, joka pohjautuisi kokemuksiini.

Laivan lähtöaika oli vasta illalla kello 22.55, mutta me olimme jo neljä tuntia aiemmin sulkeneet kotioven, vaikka satama sijaitsi ainoastaan viidentoista minuutin matkan päässä. Mieheni Uali sekä 14-vuotias tyttäreemme Ukilay saattoivat meitä. Jonkin ajan kuluttua he kumpikin vaikenivat ja pysyttelivät hieman etäämmällä.

Odotin poikani kanssa pysäkillä linja-autoa, jolla olimme menossa satamaan. ”Miksei ne kumpikaan enää puhu meille?” Ulagat halusi tietää ja nykäisi takkiani. ”Olisivatko vihaisia, koska matkustamme ilman heitä?” Sitten poika juoksi isänsä luo. ”Haluatteko, että me jäämme tänne?” Uali pudisti päätään ja silitti pikkuisen paksuja mustia hiuksia. ”Ei, ei, sehän on aivan mahtava tilaisuus! Kuvittele, että sinä olet vasta kymmenen ja tunnet pian jo neljä eri maata. Kaikki lapset varmaan haaveilevat siitä. Sinä olet nyt mies ja saat pitää hyvää huolta äidistä. Jos hän tarvitsee teetä, sitten sinä keität sitä hänelle. Jos hän tarvitsee lääkkeitä, sinä annat ne hänelle.”

Lapseni tietävät, että olen ollut sairas siitä lähtien, kun pääsin vankileiriltä. Kukaan ei palaa sellaisesta paikasta terveenä. Usein myös omaiset sairastuvat odottaessaan pelon vallassa kuukausia tai vuosia elonmerkkiä rakkaistaan. Lapseni aikuistuivat liian nopeasti.

Kun linja-auto tuli, tyttäreni kääntyi ympäri ja purskahti itkuun. Oikeastaan tilanne ei ollut lainkaan sellainen, että suruun olisi ollut aihetta. Mutta synkät muistot pulpahtivat hetkessä meidän kaikkien mieliin. Lapset näkivät taas edessään, kuinka he pakenivat isänsä kanssa Kazakstaniin ja äiti joutui jäämään yksin rajapuomin taakse. Kahdeksi ja puoleksi vuodeksi. Eikä meillä ollut enää mitään yhteyttä toisiimme.

Sen jälkeen perheemme ei ole elänyt päivääkään huolehti. Pakenimme jatkuvasti paikasta seuraavaan. Tuohon satamassa vietettyyn iltaan mennessä emme olleet vieläkään löytäneet rauhaa elää vapaudessa kuten tavallinen perhe. Linja-auton ovet suhahtivat äkkiä kiinni ja erottivat poikani ja minut tyttärestäni ja miehestäni. Auto oli liikkunut tuskin viittä metriä, kun kännykkäni jo soi. ”Miten teillä menee?” mieheni kysyi, ”onko kaikki kunnossa? Pitäkää huolta itsestänne!”

Saksa

Jos matkustan nykyään linja-autolla tai junalla, ja lipuntarkastaja tulee, minun täytyy aina muistuttaa itselleni: ”Ei, tämä univormuasuinen ei aio pidättää minua...” Sen sijaan matkustan kaikkien muiden vapaiden kansalaisten tavoin pitkin maita ja mantuja. Yksi ensimmäisistä kohteistani oli ulkoministeriö Tukholmassa, sitten Euroopan parlamentti Brysselissä, missä annoin selvityksen rangaistusleirillä kokemistani ja näkemistäni julmuuksista.

Ehkä on hyvä, että tämä kirja ilmestyi ensiksi saksaksi. Vaikka Saksalla on oma surullinen fasistinen menneisyytensä, niin toisin kuin Kiina, se on käsitellyt rohkeasti synkät muistot, tutkinut syitä ja seurauksia sekä oppinut historiastaan. Kiina sen sijaan kirjoittaa historiaansa uudelleen, koska se olisi muuten vaarallista puolueelle ja hallitukselle. Saksa on vahva valtio ja kykenee politiikan avulla tekemään paljon. Ainoastaan lukuisien kansainvälisten poliitikkojen sekä monien ihmisoikeusjärjestöjen ansiosta olen nyt kyennyt yhdessä perheeni kanssa löytämään uuden kodin vapaassa maassa.

Me ihmiset elämme kaikki samalla maapallolla ja samalla 21. vuosisadalla, mutta siellä mistä minä olen kotoisin, suuri osa yhteiskunnasta muodostuu lain ulkopuolelle sysäytyistä alamaisista, jotka on eristetty muusta maailmasta. Jollekin, jolle demokratia ja ihmisoikeudet ovat itsestäänselvyys, on vaikea kuvitella, mitä me koemme päivittäin Itä-Turkes-tanissa.

Kotimaassani esitetään hyvin suosittua kiinalaista televisiosarjaa ”Matka Länteen”, joka kuvaa erinomaisesti meidän elämäntilannettamme. Hallitus käyttää päähenkilöitä demonstroidakseen omaa ylivaltaansa, sillä kukaan ei ole viisaampi ja vahvempi kuin puolue. Kuninkaan lähettämänä sarjan taikuri matkustaa mahdollisimman monessa länsimaassa tutkiakseen asukkaiden elämäntyyliä ja -tapoja. Länsi näyttyy huonossa valossa: takapajuinen, riitaisa ja heikko. Hukkumaisillaan kaaokseen ja verenvuodatukseen.

Kun taikuri sitten vetää sauvallaan kehän ihmisten ympärille, kaikki kehän sisäpuolella olevat ovat kuin lamaantuneita. Kukaan ei uskalla kehän ulkopuolelle. Vangiksi jääneet eivät voi enää liikkua vapaasti, eivät ajatella ja ovat unohtaneet olevansa ihmisiä, joilla on normaalit ihmisoikeudet. He ottavat kaiken vastaan kuin uhrilampaat, ja on aivan samantekevää,

mitä heille tehdään. Heillä ei ole valinnan mahdollisuutta. He yrittävät pysyä hengissä. Aivan kuten me Kiinan luoteisessa maakunnassa.

Minun on ensin totuteltava tunteeseen, että voin liikkua ulkona tai omassa talossani niin, ettei minua tarkkailla. Ensimmäistä kertaa elämässäni näen ja tunnen, miten ihmiset voivat elää arvokkaasti. Itä-Turkestanissa kaikki tieto tarkistetaan. Sensuroimattomat kirjat tai lehdet, sosiaalinen media kuten Facebook tai WhatsApp ovat kiellettyjä. Vaikka olen elänyt jo kuukausia Ruotsissa, tunnen yhä edelleen paineen, jonka alla elimme päivittäin. Jatkuva huoli sukulaisista, miehestäni, lapsistani ja itsestäni. Sitten käännyin epäröiden kadulla ja ajattelen: ”Kuka tuo aasialaiselta näyttävä henkilö on tuossa takanani? Kuuluuko hän Kiinan salaiseen palveluun? Vahtiiko hän minua?” Kommunistisella puolueella on todella pitkä käsi, jolla se voi vahingoittaa toisinajattelijoita kaikkialla, myös Saksassa.

Itä-Turkestanissa me paikalliset elämme kuin mielisairaalassa, jossa mikään ei pidä enää paikkaansa. Jos rangaistuksen pelossa kaikki aika kuitenkin kuluu siihen, ettei tee virheitä, silloin ei ole enää aikaa kyseenalaistaa mitään. Kiitos Jumalalle, että olen nyt vapaa ja voin esittää nämä tärkeät kysymykset: miksi satojatuhansia syyttömiä kidutetaan ja murhataan? Miten ihmiset voivat tehdä kanssaihmisilleen jotain niin kamalaa? Se on mahdollista ainoastaan, mikäli pitää itseään korkeampana ja huomattavasti ylivertaisempana rotuna, kuten Kiinan kommunistinen puolue ja sen pääsihteeri Xi Jinping intohimoisen kansallismielisesti propagoivat. Vaikka maailman kaikki valtiot ovat sidoksissa toisiinsa, miten ne voivat silti sallia ihmisoikeusrikkomuksia? En toivo mitään muuta niin paljon kuin että toinen ja oikeudenmukaisempi mahti estäisi rikokset tulevaisuudessa.

Kun muiden kansojen väki kuulee jotain Kiinasta, heidän mieleensä tulee yleensä sivistynyt, edistyksellinen ja taloudellisesti erittäin menestynyt valtio. Ei mikään ihme, sillä yksi mahtavimmista propagandakoneistoista sijoittaa valtavia summia tarjotakseen ulospäin kuvan normaalisti toimivasta ja säihkyvästä high-tech-yhteiskunnasta. Kaikesta kamalasta ja vähemmän miellyttävistä totuuksista valtion ikeessä olevat tiedotusvälineet levittävät pelkkää hiljaisuutta, vaikka pohjamudissa myrkyt jo porisevat. Kiinan asukkaat tietävät, että oma hallitus valehtelee heille jatkuvasti, mutta hahmottavatko länsimaiden ihmiset saman? Vai sokaiseeko välkehtivä julkisivu heidät?

Toivoni perustuu siihen, että ihmiset oppisivat arvioimaan paremmin tämän hallituksen perimmäistä olemusta ja sen todellisia aikeita, ja että he suhtautuisivat yhteisvoimin varauksella heitä uhkaavaan hirmuvaltaan ja vahvistaisivat demokratiaansa. Oma maailmankatsomukseni on mennyt aivan uuteen uskoon sen jälkeen, kun olin rangaistusleirillä. Aiemmin olin keskittynyt nimenomaan sopeutumaan ja välttämään kaikkia rikkeitä, jotten olisi saanut rangaistusta.

Kiinalaisen valloitusretken päämäärä on hallita poliittisesti koko maailmaa. Siksi kehotan kaikkia muita maita: ”Älkää kääntäkö katsettanne pois Itä-Turkestanista! Siellä näette, miten teidän lapsenne ja lapsenlapsenne elävät tulevaisuudessa, ellette te puolusta omaa vapauttanne!” Tämän hetken maailman suurin talousmahti ei pyri ystävällisiin suhteisiin eikä avoimeen kanssakäymiseen. Kiinan kommunistisen puolueen läpinäkymättömässä politiikassa mitään ei tapahdu ilman taka-ajatuksia.

Ja siellä, missä Pekingin vaikutusvalta kasvaa, siellä leviävät ensimmäisinä valheet, jotka rönsyilevät kuin rikkaruohot ja tukahduttavat totuuden.

Uhkauksia ja toiveita

Aluksi perheeni tunsu olonsa yksinäiseksi uudessa kotimaassa Ruotsissa, kaukana kaikista ystävistä ja sukulaisista. Viime viikkoina meille ei kuitenkaan jäänyt enää lainkaan aikaa moisille tunteille. Tähän mennessä tiedotusvälineiden edustajia lähes 40 maasta on vierailut asunnossamme keskustellakseen kanssani kokemuksistani rangaistusleirillä. En ole kuitenkaan missään kertonut tarinaani niin tarkasti kuin tässä kirjassa.

Toimittajat ovat tuskin ehtineet mennä, kun puhelimeni tavallisesti soi, ja saan uhkaussoittoja. ”Lopeta puhuminen! Ajattele lapsiasi!” Jotkut soittajista puhuvat ruotsia, jotkut puolestaan kazakin kieltä tai kiinaa. Jälkeen päin ruotsalaiset poliisivirkailijat rauhoittelevat meitä: ”Älkää olko peloissanne, tämä ei ole mikään Kiina!” Yhä uudelleen he kannustavat meitä: ”Yrittäkää vain elää ihan normaalisti. Teille kuuluvat aivan samat oikeudet kuin muille paikallisille. Me suojelemme teitä vaikka ette näkisikään poliisiautoa kadulla. Emme vain voi paljastaa miten me sen teemme.”

Jonkin ajan kuluttua suhtauduin puhelinlinjan toisessa päässä oleviin ventovieraisiin itsetietoisemmin. ”Te voitte kiusata meitä soitoillanne, mutta te ette voi tehdä meille mitään!” Siitä huolimatta he yhä edelleen yrittävät lannistaa meidät. Hiljattain sain lisäksi kuulla, millaisen viestin nämä salaisen palvelun työntekijät jättivät erään uiguurin Facebook-sivulle: ”Lopeta, muuten sinut löydetään talosi edestä paloiteltuna ja mustaan jätessäkiin sullottuna.” Kyseinen uiguurinainen oli julkaissut ”China Cables” -sivustolla asiakirjat saatuaan ne salaa kiinalaiselta valtion virkailijalta. Tämän uiguurin rohkeuden ansiosta tarjolla on jälleen kiistattomia todisteita rangaistusleireillä tapahtuvasta muslimivähemmistöjen jär-

jestelmällisestä sorrosta. Edes Peking ei ole kiistänyt näiden salaisten asiakirjojen aitoutta.

Yleensä meille tulevat uhkaussoitot ovat peräisin Kiinasta, yksi näytössä näkyvistä numeroista kuuluu Pekingin turvallisuusviranomaisille. ”Miksi sinä soitat minulle?” kysyin. ”Halusin vain tietää, mitä sinulle kuuluu”, miehen ääni vastasi, ”tiedän tarkalleen, missä te asutte. Oletteko jo sopeutuneet hyvin? Entä mitä lapsille kuuluu?” Yritin pysyä tyyneenä. ”Kaikki on täällä hyvin, me olemme tyytyväisiä.” ”Mikäli kaikki on hyvin, mikset sitten lopeta toimittajien kanssa puhumista? Olkaa iloisia, että olette vielä elossa, älkääkä enää puhuko siitä, minkä olette jättäneet taakseenne.” ”Minä en lopeta”, vastasin, ”ja koska olet töissä Pekingissä, voisitko mennä puoluejohtajasi luo ja kehottaa häntä nyt vihdoin ja viimein lopettamaan kotimaani asukkaiden kiduttamisen rangaistusleireillä.” Silloin soittajan ääni muuttui kylmäksi ja kovaksi. ”Älä puhu enää leireistä toimittajien kanssa! Ajattele lapsiasi!” He lopettavat aina tähän samaan lauseeseen. Elän jatkuvassa pelossa lasteni vuoksi, jotka ovat minulle kaikkein tärkeimpiä koko maailmassa.

Tietysti tunnen itseni näiden uhkausten jälkeen pieneksi ja ajattelen: ”Mitä mahdollisuuksia meillä on tällaista ylivoimaa vastaan?” En ole kuitenkaan velvollinen kertomaan totuutta ainoastaan leireille vangittujen vaan myös lukuisten Kazakstanissa asuvien tukijoideni vuoksi. Siellä asuu niin paljon epätoivoisia ihmisiä, joiden lapset, vanhemmat ja isovanhemmat ovat kadonneet jälkiä jättämättä naapurimaan leireille. Samantekevää, millainen ylivoima meidän edessämme silloin on. Emme saa lopettaa puhumista näistä epäinhimillisistä toimintatavoista! Ehkä me silloin kykenemme saamaan aikaiseksi liikkeen ja pysäyttämään Kiinan julman politiikan.

Kuinka pitkä aika siitä on, kun viimeksi tunsin olevani vapaa? Lapsena kasvoinkin kazakkien parissa. Me kävimme omaa kouluamme, harjoitimme omia perinteitämme ja puhuimme ainoastaan kazakin kieltä, sillä Itä-Turkestanin luoteiskolkassa sijaitsee esivanhempieni maa, jota kiinalaiset kutsuvat nimellä ”Kazakkien autonominen alue Xinjiang”.

Emme koskaan voineet kuvitella, että joku voisi ryöstää meiltä kotimaamme.

Järkyttävä aikalaistodistus Kiinan rangaistussiirtoloista

Xinjiangissa vuonna 2014 tapahtuneiden iskujen jälkeen Kiinan hallitus on perustanut etnisille vähemmistöille, etupäässä islaminuskoisille uiguureille ja kazakeille, tarkoitetun valtavan rangaistussiirtoloiden verkoston. Vuonna 2017 kazakkilainen valtion virkailija ja usean esikoulun johtaja Sayragul Sauytbay joutui kiinalaisen sortokoneiston rattaisiin ja hänet siirrettiin uudelleen- koulutusleirille opettamaan muille vangeille muun muassa kiinan kieltä. Siten hän sai nähdä tämän järjestelmän ja leirien epäinhimilliset olosuhteet sisältä päin.

Vuonna 2018 Sayragul Sauytbay yllättäen vapautui ja pääsi pakenemaan Kazakstaniin, minne hänen miehensä ja lapsensa olivat lähteneet jo aiemmin. Siellä hänet pidätettiin kuukausiksi ennen kuin Ruotsi myönsi hänelle ja hänen perheelleen turvapaikan. Hänen paljastuksensa ovat sittemmin nostaneet Kiinan kommunistisen puolueen Xinjiangin vähemmistöihin kohdistamat sortotoimet ja rikokset ihmisyyttä vastaan kansainvälisen huomion kohteeksi.

